

надійної і відкритої діяльності фінансових інститутів, які надають фінансові послуги.

Таким чином, ефективність діяльності мегарегулятора здебільшого визначається тим, наскільки злагодженою є координація дій регулюючих органів і як вирішуються проблеми «конфлікту інтересів» різних відомств.

Марія БАРАНЮК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Я. І. Чайковський

ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ НА СВІТОВОМУ БАНКІВСЬКОМУ РИНКУ

Основними носіями міжнародної інтеграції у фінансово-кредитній сфері виступають провідні банківські групи. Зміни, що відбуваються в світовій економіці стали потужним фактором прискорення та розширення масштабів закордонної експансії, освоєння нових, потенційно перспективних зон впливу, посилення конкурентоспроможних позицій на міжнародному рівні. Міжнародні злиття та поглинання стали одним з основних способів здійснення стратегії розвитку банків у сучасних умовах.

Процес злиття та поглинання банків у економічній практиці багатьох країн відомий давно, практично після Другої світової війни. Першим значним злиттям банків у 90-ті роки ХХ ст. вважають об'єднання двох американських банків Travelers і Citicorp загальною вартістю близько 80 млрд. дол. США кожен.

Найбільшими країнами-поглиначами до недавнього часу були країни Західної Європи, а саме Італія, Німеччина, Великобританія та Франція. Найвища активність щодо злиттів та поглинань банків спостерігалася в Італії - 48% від усіх угод. У восьми з 20 найбільших угод в Європі об'єкт придбання знаходився в Італії.

У питаннях злиття японські банки виявляли значну активність. Злиття здійснювалось відповідно до програми уряду. Державна підтримка розвитку банківського сектора, підтримка в освоєнні зовнішніх ринків, значний економічний прорив японської економіки в остаточному підсумку привели до того, що з 10 найбільших банків світу - шість японських в той час. Самі великі з них це — Mitsubishi UFJ, Sumitomo Mitsui й Mizuho.

У 2007–2008 рр. лідером за обсягами злиття та поглинання у банківському секторі була Європа. Обсяг злиття і поглинання 2007 р. у фінансовому секторі становив 980 млрд. євро, у Сполучених Штатах спостерігається уповільнення, і 2007 р. обсяг Mergers and Acquisitions (злиття та поглинання) становив 720 млрд. дол. Світовими лідерами злиттів і поглинань, за даними агентства Dealogic, є Goldman Sachs (у 2007 р. отримав 1,2 млрд. дол. США), Morgan

Stanley (1,02 млрд. дол. США), UBS (864 млн. дол. США). Приклад злиття та поглинань є продаж голландського банку ABN Armo британському банку Barclays за 97 млрд дол. США; продаж італійського банку Capitalia італійській UniCredit Group за 29,5 млрд дол. США; продаж японської брокерської компанії Nikko Cordial американському Citibank за 7,7 млрд. дол. США; продаж американської фінансової компанії AG Edwards американському банку Wachovia Corp за 7 млрд дол. США [1].

Проте фінансова криза 2008 року зруйнувала усі попередні тенденції. За даними компанії Dealogic, обсяги операцій злиття і поглинання в країнах з економіками, що розвиваються, в 2010 р. перевищили показники країн Європи. Так, в Європі обсяги операцій злиття і поглинання в порівнянні з аналогічним періодом 2010 р. збільшилися на 20%, тоді як в країнах, що розвиваються, цей показник зріс на 75%. В результаті обсяги операцій злиття і поглинання в країнах, що розвиваються, досягли 575,7 млрд. дол. США, тоді як в Європі – лише 550,2 млрд. дол. США. В 2010 р. частка країн, що розвиваються, на світовому ринку злиття і поглинань складає 30%, а країн Європи - лише 29%, що стало найнижчим рівнем за попередні 12 років.

Криза на фінансових ринках розвинутих економік Заходу стала для них одним з найсерйозніших ударів за останні 20 років. Проте вона практично не торкнулася Азіатсько- Тихоокеанічного регіону. Навпаки, найбільші інвестиційні фонди Китаю, Південної Кореї, Сінгапуру, ОАЕ і Катару прагнули використати момент для покупки часток в західних банках і корпораціях, що подешевшали.

Специфікою стратегій злиття і поглинання банками в Європі є спрямованість на ринки сусідніх країн з історично схожими умовами функціонування. Мова йдеться про скандинавські країни (Nordea-MeritaNordbanken- Unidanmark-Christiania Bank), Німеччини та Австрії (HVB-Bank Austria), Англії та Шотландії (Natwest-Royal Bank of Scotland), Бельгії та Франції (Dexia), Бельгії та Нідерландів (General de Banque-Fortis), Іспанії та Португалії (SCH-Banco Totta&Acores). Найбільш інтегрований ринок - Північної Європи: за 10 останніх років - 16 угод загальною вартістю 17,6 млрд. євро [2].

Транскордонні M&A банків, зумовлені технологічними змінами та дерегуляцією ринків, є проявом фінансової глобалізації. Транскордонні M&A - це ефективний спосіб виходу банків на зарубіжні ринки, забезпечення економії ресурсів і часу на створення нового бізнесу у конкурентному глобальному бізнес-середовищі. Частка транскордонних M&A банків у 10 найрозвинутіших країнах не є значною, є бар'єри входження іноземного банківського капіталу.

За останні роки на міжнародному ринку активізувались європейські банки; географія купівель за 10 минулих років така: США та Канада - 84 млрд. євро (44 угоди), Латинська Америка - 31 млрд. євро (68 угод), Азія - 10,2 млрд. євро (32 угоди), Африка - 6 млрд. євро (10 угод), Австралія та Нова Зеландія - 3 млрд. євро (4 угоди). Транскордонна консолідація в межах Європи - понад третину загальної кількості [2].

Американський фінансовий ринок є меншим за значенням щодо вартості угод M&A для європейських банків, одна з причин - його фрагментованість (понад 8 тис. фінансових інститутів). Посеред європейських банків провідні позиції на ринку США посіли британські Royal Bank of Scotland (RBS) і HSBC, нідерландський ABN AMRO і французький BNP Paribas. RBS і HSBC мають міцне становище на східному узбережжі, BNP - в Каліфорнії, а ABN AMRO - в центральних штатах. Поглинання британським банком Royal Bank of Scotland (його американським підрозділом Citizens Bank) ощадного банку Charter One - одна з найбільших угод в американському банківському секторі. Вартість поглинання - 10,4 млрд. дол. Завдяки цій операції британський банк увійшов до 15 найбільших комерційних банків Америки.

Отже, процес злиття та поглинання банків призводить до збільшення конкурентоспроможності, зростання власного капіталу, зміни в позитивну сторону економічних показників, зростання частки ринку, що впливає на досягнення мети діяльності банківської установи – отримання максимального прибутку.

Література:

1. Institute of Mergers, Acquisitions and Alliances: Statistics [Electronic resource]. - Access mode : http://www.ima-institute.org/statistics-mergersacquisitions.html#MergersAcquisitions_Worldwide.
2. Рейтинг найбільших банків світу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://delo.ua/finance/alfa-grupp-pokupaet-u-raiffeisen-bank-avstrijskij-onlajn-bank-z-304439>.

Павло ВАСИЛИНА

студент факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Ю.М.Галіцейська

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗОЛОВОВАЛЮТНИХ РЕЗЕРВІВ НБУ

Важливість золотовалютних резервів для економіки країни обумовлена високим рівнем ліквідності, стабільністю в умовах різкого коливання валют, можливістю виступити надійним страховим інструментом у випадку дестабілізації валютної системи, настання фінансових криз тощо. Питання золотовалютних резервів НБУ та оцінка їх стану на сьогодні є досить актуальним, оскільки за останні роки Україна втратила велику кількість офіційних золотовалютних активів. Дослідженню даної проблеми присвячено роботи вітчизняних науковців, а саме, Боринця С.Я., Гальчинського А.С., Журавки Ф.О., Костіної Н.І., Лупіна О.Б., Савлука М.І., Стельмаха В.С., Ющенко В.А. та ін. Наукові праці зазначених авторів розширили уявлення про золотовалютні активи, а також про методи та підходи керування ними, але не повністю розкритими є питання про збереження їх реальної вартості при умовах негативної динаміки.